

Yrkande

Regionstyrelsen 12 november 2024

Ärende: Åtgärdsplan 2024–2027 med anledning av negativa balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I kommunallagen framgår också att ett negativt balanskravsresultat ska regleras med motsvarande positiva balanskravsresultat under de närmast följande tre åren.

Regionfullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten för det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom. Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl och är väl motiverat samt att det grundläggande kravet om god ekonomisk hushållning har beaktats.

God ekonomisk hushållning handlar för Region Västerbotten om att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet samt en god hushållning av regionens medel på både kort och lång sikt. Bedömningen, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, är att det inte är möjligt att återställa hela det negativa balanskravsresultatet från år 2023 och år 2024 inom tre år och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet. Att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet bedöms, i detta ekonomiskt utmanande läge, ge bäst förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt. De negativa konsekvenserna är helt enkelt för stora på kort sikt däremot finns det stora behov av att tillskapa det nu förlorade ekonomiska utrymmet för att klara de utmaningar som finns på lång sikt.

År 2023 åberopade Region Västerbotten synnerliga skäl för att inte återställa den del av det negativa balanskravsresultatet som kunde knytas till den höga inflationens påverkan på pensionskostnaderna. Balanskravsresultatet var minus 753 miljoner kronor och inflationen beräknades ha ökat pensionskostnaderna med 514 miljoner kronor. Resterande del av balanskravsresultatet på 239 miljoner kronor planeras att återställas på tre år. Detta innebär att regionfullmäktige senast i budgeten 2026 ska fatta beslut om reglering av den återstående delen av det negativa balanskravsresultatet från 2023.

För 2024 påverkar inflationen pensionskostnaderna i ännu högre grad och prognosen per augusti är ett negativt balanskravsresultat på 1 210 miljoner kronor. Planen för att återställa det negativa balanskravsresultatet från år 2024 inom tre år förutsätter att regionfullmäktige även för 2024 åberopar synnerliga skäl för att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet. Den del av det negativa balanskravsresultatet som förklaras av den höga inflationens påverkan på pensionskostnaderna bedöms per augusti uppgå till 812 miljoner kronor för år 2024. Vid användande av samma princip som år 2023 återstår ett beräknat balanskravsresultat på minus 398 miljoner kronor att återställa till år 2027. För år 2023 och år

2024 innebär detta sammantaget ett prognostiserat negativt balanskrav på 637 miljoner kronor som ska återställas med motsvarande positiva balanskravsresultat de kommande tre åren.

Med budgeterat och planerat resultat i detta förslag på regionplan för år 2025 kan de negativa balanskravsresultaten från år 2023 och år 2024 återställas inom lagens krav på tre år. Det negativa resultatet från år 2023 återställs till år 2026 och det prognostiserade negativa resultatet från år 2024 återställs till år 2027.

Återställande av negativa balanskravsresultat	Utfall 2023	Prognos 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Ingående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	-239	-637	-569	-221
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-753	-1210	68	348	221
+ Synnerliga skäl att inte återställa	514	812	0	0	0
Utgående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	-239	-637	-569	-221	0
Varav från 2023, återställs senast 2026	-239	-239	-171	0	0
Varav från 2024, återställs senast 2027	0	-398	-398	-221	0

Åtgärdsplan 2025

	Förslag 2025
Regionstyrelsen (RS)	
Extern genomlysning och analys av hela Region Västerbottens verksamhet för att identifiera besparingspotential samt effektiviseringar. Till exempel vilka kompetenser behövs idag och i framtiden och vilka går att avveckla. Det innebär en minskning av såväl antal medarbetare som antal chefer som handlar om arbetsuppgifter och tjänster som finns utanför den direkta vården. Dessutom lägre indexuppräknings för DOS.	-65
Minskat information- och personanslag samt övriga anslag samt regiondirektörens anslag samt generell minskning inom förvaltning.	-30
Minskat antal lokalytor genom rivning, avslut extern förhyrning och minskade driftskostnader. Ambitionen är att på sikt med 15 procent i allmänhet (exklusive operationssalar som sannolikt behöver en ökad lokalyta) samt 30 procent för administrativa ytor. Om man når målet så handlar det om cirka 100 mkr per år samt minskning av extern förhyrning.	-25
Samordnad upphandling samt bättre avtalsuppföljning. Tydligare och effektivare inköpsprocess. Revisionen har uppskattat potentialen i effekt till motsvarande 100 mkr.	-60
Generell minskning av köp av konsulttjänster.	-10
Minskade indirekta kostnader (lokaler, IT adm. mm) pga. förändrat huvudmannskap FHS.	-7
Omprioriteringar inom investeringsramen genom (minskade avskrivningskostnader i framför allt avyttring av folkhögskolans lokaler i Vindeln).	-4

Totalt	-201
Satsningar/justeringar	
Tillskott/ytterligare underskottshantering beställning PV.	17,1
Tillskott/ytterligare underskottshantering beställning TV.	18,6
Prioritering av ökade investeringar, ca 80 mkr, i regionägda vårdbyggnader (ökade avskrivningskostnader).	4
Totalt	39,7
Netto	-161,3

Hälsa- och sjukvårdsnämnden (HSN)	2025
Minskning av hälso- och sjukvårdsnämndens ej fördelade medel samt hälso- och sjukvårdsdirektörens medel samt övergripande inom förvaltning.	-25
Slopad slutenvårdsrabatt (ökad intäkt).	-6
Förflyttat budgetansvar till verksamhetsnivå för sjukresor samt bättre samordning av kallelser och logistik (tekniskt sker en förflyttning från RS där budgeten återfinns, vinsten består alltså i minskad konsumtion).	-10
Justering av taxa för uteblivet besök från 200 kr till 600 kr plus administrativ avgift på 50 kr. Vid planerade operationer höjs avgiften till 1000 kr + administrativ avgift 50 kr.	-10,5
Justering av taxa för besök på akutmottagning från 200 kr till 500 kr.	-6
Ekonomisering av Nära vård, vilket innebär vårdkonsumtion på rätt vårdnivå genom att bedriva vård på mest effektiva omhändertagandenivå. Det innebär att förskjuta exempelvis slutenvård mellan kliniker och poliklinisk vård till primär- och glesbygdsvård, ersätta läkarbesök med sjukvårdande behandling, utveckla glesbygdsmedicins vård, fler hälsorum, differentiera vårdinrättningar, utveckla nya vårdformer och vårdroller samt öka egenvården. Sluta med undvikbara åtgärder i form av slutenvård, operationer, utredningar och läkemedelsbehandlingar. Effektivisera vårdens arbetsformer genom att bättre stödja medarbetarna, systematiskt se över arbetsprocesser och arbetssätt. Systematiskt se över återkommande vårdflöden för att skapa standardiserade vårdförlopp. Införande av behovsbaserad mottagning inom specialistvården istället för att rutingöra bokade återbesök. Minskning av rutiner, regelverk och administrativa krav som åligger vårdens personal i syfte att minska detta. Effekt av omställning till Nära vård samt en stärkt primärvård.	-80
Effekt av faktabaserad styrning samt kloka kliniska val samt etiska prioriteringar. Planering och styrning så att sjukvården använder rätt kompetens, förbättrade vårdkedjor, resurser samt bemanning- och operationsplanering utifrån då behoven finns. Till exempel så att en operation inte behöver ställas in för att det saknas en av flera kompetenser för att genomföra ingreppet. Ett annat exempel hur mottagningsverksamheten fördelas under hela arbetsveckan. Sammantagen effekt är alltså minskad vårdkonsumtion och där tillhörande kostnad.	-40

Fokuserat arbete att minska kostnader för hyrpersonal i linje med det nationella hyravtalet. Övervägande att nyttja partiella hyrstopp. Undantag för primärvård i Skellefteå. Totalt cirka ca 300 mkr för år 2024.	-80
Förändring av uppdrag kring PVJ till en PVA. (Nyckeln till det hela är förtriagering och för att få det att fungera så måste ju 1177 förstärkas. De patienter som inte kan få egenvård kan få en snabb tid på sin egen HC närmaste vardag och om man bedömer att fysisk bedömning krävs får man en tid på PVA. Vi önskar förlägga lokalen här i Umeå i omedelbar anslutning till akuten för att kunna samnyttja personal, material och alla kringresurser. (en sådan lokal behöver inte vara speciellt stor).	-7
Förändrad organisation med tre självständiga akutsjukhus.	-2
Minskad administration samt minskat antal chefer i linje med 2016 års nivåer samt krav om delad klinisk tjänstgöring för nya chefskap. Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen har antalet avdelningschefer och biträdande avdelningschefer ökat med 117 mellan oktober 2016 och oktober 2022. Från 2018 fram till 1 sep 2024 med 54. I detta ingår även att vid avslut så är huvudregeln återgång till klinisk tjänstgöring. I detta ingår ett nytt målvärde att där det går nå 24 vpl.	-54
Justering av tandvårdstaxan med +3 procent.	-3,5
Avgift för ambulans som inte leder till besök vid vårdinrättning.	-0,8
Totalt	-324,8
Satsningar för att vända utveckling och en mer hållbar ekonomi och samtidigt minska vårdköerna	
Lokal incitamentsstyrd minskning av köer samt köp av vård från andra aktörer.	5
NUS profilområden (ökade drift och investeringsmedel med 20 mkr. Ökade avskrivningskostnader).	1,6
Vårdval eller upphandling inom BUP och Audiologi.	2
Nya ST-block PV.	8
Tillskott för underskottshantering.	462,8
Totalt	479,4
Totalt netto av omfördelning	154,6

Regionala utvecklingsnämnden (RUN)	2025
Kostnadsreduceringar/underskottshantering	
2020 års nivå på ram för inköp av konstnärlig utsmyckning.	-1
Annonsintäkter för försäljning av annonsplats på linjetrafik (intäktsökning)	-0,5
Minskade kostnader genom ökad effektivisering	-2
Justering av taxa 3,5% (Norrlandstaxan)	-4
Totalt	-7,5
Satsningar för att öka Västerbottens attraktionskraft /justeringar	
Justering för att följa SKR ÖK gällande folkhögskolor	2,5
Utökade medel för medfinansiering	1
Intäktsökning av höjd taxa för kollektivtrafiken (Norrlandstaxan)	4
Totalt	7,5
Totalt netto av omfördelning	0

FHS	Mkr
Förändrat huvudmannaskap av de egna drivna skolorna samt därmed minskning av OH-kostnader.	-12,2
Totalt	-12,2

Sammantaget med dessa förslag på åtgärder går det att nå ett återställande av balanskravsresultatet fram till år 2027.

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström (M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

Maria Lundqvist-Brömster (L)
Gruppledare